

مجلهٔ پژوهش فیزیک ایران، جلد ۱۰، شمارهٔ ۲، تابستان ۱۳۸۹ مقالهنامهٔ دومین کنفرانس ملی پیشرفتهای ابررسانایی، بهمن ۱۳۸۸

Sr, VO, FeAs



	Sr _v VO _r FeAs	Sr, VO, FeAs	
(FP-LAPW)	. C _V /T	N(E _f)	
	. (GGA)	DFT	
		:	
		•	

ابررسانایی و مغناطیس وجود دارد و مجموعهای از نتایج مشاهده شده در این مورد باعث نظریات فراوانی دربارهٔ مشخصات اصلی این ابررساناها میشود[۴-۷]. در مورد ابررسانای نوع آهن Sr_rVO_rFeAs خواص مغناطیسی چندانی گزارش نشده است[۸-۹].

Sr_rVO_rFeAs یک مشخصه ممتاز در رسیدگی ابررسانای پایهٔ آهن به علت یک پوستهٔ باز و دولایهٔ فلزی یون V بین لایه-های FeAs با ثابت شبکهٔ A [°] ۱۵/۷ = است. تفاوت ابررسانای باور مان با ثابت شبکهٔ A [°] (۳۷K) نسبت به دیگر کلاس های ابررسانا با پایهٔ Fe، وجود ابررسانایی این ماده بدون نیاز به آلائیدن یا فشار می باشد[۹]. از آنجا که این ابررسانا جدیداً کشف شده است بررسی تجربی و تئوری آن اخیراً مورد توجه قرار گرفته است. در این مقاله نتایجی دربارهٔ خواص الکترونیکی این ترکیب ارائه شده است. پس از کشف ابررسانایی در دمای ۲۶K در اکسیژن-آرسناید $LaFeAsO_{\lambda-x}F_x$ کلاس بسیار مورد توجه قرارگرفت. ابررساناهایی با کلاس بسیار مورد توجه قرارگرفت. ابررساناهایی با ساختارهای مختلف، T_c را تا دمای ۵۶K – ۵۵ [۱-۳] در آرسناید-اکسیژن-آهن آلاییده (LnFeAsO آلائیده با آهن، که فاز ۱۱۱۱ نامیده می شود) بالا بردهاند. اخیراً زو در سال ۲۰۰۹ ابررسانای ترکیب Sr₄VO₇FeAs با ۲۰۳۶ را کشف کرد و به طور استثنایی از اندازه گیری ضریب هال استنباط کرد که حامل بار شبه الکترونها هستند و پیشنهاد کرد که دمای قوی باندی آن باشد [۶]. در Sr₄VO₇FeAs، هیچ نشانهای از نظم مغناطیسی حتی در دماهای قوی وابسته به قابلیت جذب، مغناطیسی حتی در دماهای قوی وابسته به قابلیت جذب،

اتم	جايگاه بلوري	جایگاه اتمی[۸-۹]	R _{MT} (a.u)
V	۲c	(•/70••,•/70••,•/٣•٨٢)	١/٩٣
Fe	۲a	(•/7۵••، •/۷۵•• ، •/••••)	۲/۴۲
Sr	۲c	(•/VQ••,•/VQ••,•/19•3)	۲/۲۶
Sr	۲c	(°/VQ°°, °/VQ°°, °/414Q)	۲/۲۶
As	۲c	(•/۲۵••, •/۲۵••, •/•٩•٩)	۲/۱۴
0	۴f	(•/70••,•/70••,•/7977)	١/٧١
0	۲c	(•/70••,•/70••,•/4811)	١/٧١

جدول ۱ . جایگاه اتمی ابررسانای Sr_rVO_rFeAs.

محاسبات این مقاله در چارچوب نظریهٔ تابعی چگالی (DFT)، تحت تقريب گراديان تعميم يافته (GGA)، بـا روش پتانسیل کامل امواج تخت تقویت شده خطی (FP-LAPW) صورت گرفتمه است[١٥-١١]. بمه علت کشف اخیر این ابررسانا تا کنون بررسی تجربی خواص الکترونیکی آن به صورت کامل انجام نشده است و در محاسبات تئوری نیز ففط با تقريب چگالی موضعی (LDA) محاسبه شده است[٨]. با توجه به این نکات و تقریب انتخاب شدهٔ این مقاله مناسب ترین تقریب برای مقایسه با نتایج دیگران می باشد. انرژی جدایی بین الکترون های ظرفیت و مغزی جر نظر گرفته شده است. تعداد نقاط k در اولین /۰ Ryd منطقهٔ بریلوئن ۱۰۰۰ نقطه، Rk_{max} برابر ۵ و معیار همگرایـی بر اساس نیرو در نظر گرفته شده است. Sr_vVO_vFeAs در گروه فیضایی P4/nmm متبلور می شود و دارای ساختار تتراگونال با ثوابت شبکه a=b= ٣/٩٢٩۶Å و a=b= ۱۵/۶۷۳۲Å است[۸-۹]. شعاع کرههای مافین- تین و جایگاههای اتملی این ترکیب در جدول ۱ خلاصه شده است.

یکی از پارامترهای مهم در بررسی خواص ابررسانایی، چگالی حالتها در نزدیکی و در سطح فرمی است. شکل ۱ چگالی حالتهای کل ترکیب و سهم چگالیهای کل هر یک از اتمهای



شکل۱. چگالی حالتها و ساختار نواری ترکیب Sr_rVO_rFeAs.

ترکیب را نشان میدهد. نقاط و امتدادهای با تقارن بالا در شکل ۳ دیده می شوند. بیشترین سهم در تراز فرمی و نزدیک آن مربوط به اربیتالهای ۳۵ اتمهای Fe و ۷ است. انرژی فرمی در شکل ۱ به صورت خطچین نشان داده شده است. تعداد حالتها در واحد انرژی در انرژی فرمی اتمهای ۲۷٬۴۵ State/e۷ است. از این مقدار ۴۲ درصد مربوط به اتمهای ۷، ۲۷ درصد مربوط به اتمهای Fe و ۴ درصد مربوط به اتمهای اکسیژن می باشد. این درحالی است که لی و پیکت برای محاسبهٔ جملهٔ همبسته تقریب چگالی موضعی (LDA)، برای محاسبهٔ جملهٔ همبسته تادلی، مفدار ۷۲ درصد مشارکت اتم برای (LDA) به دست آورده اند. همچنین درصد مشارکت اتم برای (LDA) در چگالی حالت های کل حدود ۶۰ درصد تخمین برای (LDA) موثرین سهم را در چگالی حالتها در تراز فرمی زده اند [۸]. در هر صورت نکتهٔ قابل توجه این است که و در ابررسانایی این ترکیب دارند.

از مقایسهٔ ساختار نواری با چگالی حالت ها نیز می توان



شکل ۲. نوارهای انرژی اوربیتال ۳۵ اتم ۷.

مشاهده کرد که تعداد نوارها در فاصلهٔ بین انرژی leV- تا leV نسبتاً بالا است. نكتهٔ قابل توجه در مورد ساختار نواري وجود نوارهای تخت در راستای $\Gamma - Z$ است که می تواند دلیلی برای ابررسانایی در دمای بالا برای این ترکیب باشد. اوربیتالهای d_{xz} و dyz اتم V در نزدیکی ۳ev/۰ به پهنای حـدود ۱eV و اربیتـال d_{xy} این اتم در حدود E_F متمرکز شدهاند که در تطابق با نتایج دیگران[۸] است. نوارهای انرژی مربوط به ایـن اوربیتالهـا بـا دایرههایی بر روی منحنیهای شکل ۲ تمیز داده شدهاند. همچنین در محاسبات چگالی حالتهای جزئی مشاهده شد که اربیتالهای d_{xy} به صورت کامل از یک دیگر جدا شده اند. در مطالعهٔ نوارهای انرژی اتم Fe توسط لی و پیکت سهم اوربیتال d_{x۲-۷۲} در اطراف E_F با عرض ۱eV مشاهده میشود[۸]. همچنین یک گاف تونل زنبی در حدود ۲۷/۰ از ذرهٔ X به نقطهٔ ما بین دو درهٔ X و M نیـز بـا توجـه بـه شـکل مـشاهده می شود. از آنجایی که محاسبات برای حالت پایه انجام می گیرد، می توانیم بر اساس رابطهٔ ظرفیت گرمایی در حجم ثابت و داشتن تعداد حالتها در انرژی فرمی مقدار γ را تخمین زد: $C_V = \frac{\pi^{\mathsf{T}}}{\pi} N \left(E_F \right) K_B^{\mathsf{T}} T = \gamma T \cdot$ (1)

مقدار محاسبه شده برای γ در حدود (^۲mol.K[†]) ۵۰/۵۶ است. با این مقدار می توان سهم ظرفیت گرمایی را در دمای بحرانی T_c=۳۷K در این ترکیب حدود (mJ/mol.K) تخمین زده شده است. ترکیب حدود (mJ/mol.K) م



شکل ۳. چگالی حالتهای جزئی اوربیتال ۳d اتم V.

بنابراین، این مقدار تخمینی به همراه مقادیر ظرفیت گرمایی فونونی و شبکه میتواند در بررسی نسبت تغییرات m*/m بهصورت تجربی مفید باشد.

با استفاده از چگالی ابر الکترونی در صفحات بلوری می توانیم نوع پیوند بین اتمها در ترکیب را بررسی نمود. شکلهای ۴ و ۵ و ۶ چگالی ابر الکترونی اتمها را به ترتیب در صفحات (۴۰۰)، (۳۰۰) و (۰⁻۱۱) نشان می دهند. از کشیدگی ابر الکترونی بین اتمهای O و V در صفحه (۴۰) می توان استنباط کرد که نوع پیوند بین O-V به صورت کوالانی است.

چگالی ابر الکترونی در صفحهٔ (۰۰۳) نیز مؤکد این موضوع میباشد. اتم Sr در جهت محور C به صورت جزئی ابر الکترونی O را به سوی خود جذب کرده است. همچنین میتوان مشاهده کرد که در پیوند Sr-Sr اتمها ساختار ابر Sr میتوان مشاهده کرد که در پیوند بنابراین نوع پیوند بین -Sr الکترونی یونی خود را حفظ کردهاند بنابراین نوع پیوند بین Sr یونی قوی و Sr-S یونی است. از سوی دیگر اتمهای Fe توانستهاند به طور مشخص ابر الکترونی اتم As را به سوی خود جذب کنند که نشاندهنده مشخصه کوالانسی پیوند در Fe-As

چگالی ابر الکترونی در صفحه (۰۰ (۱۱) بر پیونـد کوالانـسی قوی V-O و پیوند یـونی قـوی Sr-Sr و Sr-As تاکیـد مـیکنـد همچنین این صفحه مشخص میکند کـه نـوع پیونـد در Sr-As یونی قوی است.



شکل۴ . چگالی ابر الکترونی در صفحهٔ (۴۰).



شکل۶ . ابر الکترونی در صفحهٔ (۱۱⁻۱).

در جدول ۲ طول پیوند در برخی پیوندها همراه با مقایسهٔ تئوری دیگران خلاصه شده است. طول پیوندهای محاسبه شده در کار حاضر در توافق بسیار خوبی با نتایج دیگران است.

بر اساس چگالی حالتهای کل مشخص شد که بیشترین سهم در چگالی حالتها در انرژی فرمی مربوط به اتمهای وانادیوم و آهن است و سهم اتمهای وانادیوم بیشتر از آهن می باشد. بررسی نوارهای انرژی این ترکیب نشان می دهد که نوارهای انرژی در راستای Z – T به صورت تقریباً تخت است و این



شکل۵. چگالی ابر الکترونی در صفحهٔ (۰۰۳).

جدول ۲. طول پیوند در Sr, VO, FeAs.

پيوند	جهت	طول پيوند در کار	طول پيوند
		حاضر	محاسبه شده [۹]
V-O	с	1/937NV Å	1/94 Å
V-O	ab	1/9100 Å	۱/۹۸ Å
Fe-Fe	ab	ч/үүль Å	y/va Å

می تواند دلیلی بر دمای ابررسانایی بالای این ترکیب باشد. با بهدست آوردن مقدار چگالی حالتها در انرژی فرمی مقدار γ در حالت پایه محاسبه شد. بررسی چگالی ابر الکترونی در صفحات (۴۰۰)، (۳۰۰) و (⁻۱۱) نشان می دهد که نوع پیوندها بین O-V و Fe-As به صورت کوالانسی است در صورتی که نوع پیوند بین Fe-As و O-SC و Sr-As یونی می باشد. مقدار طول پیوندهای محاسبه شده با نتایج دیگران توافق بسیار خوبی دارد. ولی به علت کشف این ابررسانا در سال ۲۰۰۹ امکان مقایسهٔ تمامی نتایج با کارهای دیگران در حال حاضر می سر نمی باشد.

Lograsso, A I Goldman, and P C Canfield, *Phys. Rev.* B 78 (2008) 024516.

- M S Torikachvili, S L Budko, N Ni and P C Canfield, *Phys. Rev.* B 78 (2008) 104527.
- 4. A S Sefat, R Jin, M A Mcguire, B C Sales, D J Singh
- T Park, E Park, H Lee, T Klimczuk, E D Bauer, F Ronning and J D Thompson, *Condens. Matter* 20 (2008) 322204.
- 2. J Q Yan, A Kreyssig, S Nandi, N Ni, S L Bud'ko, A Kracher, R J McQueeney, R W McCallum, T A

- 8. K W Lee, W E Pickett, arXiv:0908.2698v2 (2009).
- X Zhu, F Han, G Mu, P Cheng, B Shen, B Zeng and H H Wen, *arXiv*:0904.1732v5(2009).
- 10. P Blaha, D Singh, P I Sorrantin and K Schwarz, *Phys. Rev* B **46** (1992) 1321-1325.
- 11. P Blaha, D Singh and K Schwarz, Wien2k.Vienna University of Technology Austria (2002). www.wien2k.at.

and D Mandrus, Phys. Rev. Lett. 101, (2008) 117004.

- D R Parker, M J Pitcher, P J Baker, I Franke, T Lancaster, S T Blundell and S J Clark, *Chem. Comm.* 2189 (2009).
- 6. G F Chen, W Z Hu, J L Luo and N L Wang, *Phys. Rev. Lett.* **102** (2009) 227004.
- H Kotegawa, S Masaki, Y Awai, H Tou, Y Mizuguchi and Y Takano, J. Phys. Soc. Jpn. 77 (2008) 113703.